

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NUM.	47253
N. T.	/12

Ref.: 261ACP30091900001

261- 00001112

A LA MESA DE LA COMISSIÓ D'INVESTIGACIÓ SOBRE EL PROJECTE CASTOR

Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, Irene Fornós Curto, diputada del Grup Parlamentari Republicà i membre de la Comissió d'Investigació sobre el Projecte Castor, J. Lluís Salvadó i Tenesa, diputat del Grup Parlamentari Republicà i membre de la Comissió d'Investigació sobre el Projecte Castor, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre el Projecte Castor, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

DOCUMENT DE CONCLUSIONS

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

- 1.1. Antecedents i primeres fases del projecte Castor
 - a. Primeres evidències de risc sísmic per les activitats petroleres prèvies en la zona
 - b. Primera llicència administrativa per a la investigació de la viabilitat del projecte Castor
 - c. Canvi de titularitat del permís d'investigació:
- 1.2. Inclusió del magatzem de gas al Pla d'Instal·lacions Gasistes Estratègiques
- 1.3. Alertes de l'impacte ambiental i sísmic
- 1.4. Informació pública de la concessió en ple agost del 2007
- 1.5. Modificació arbitrària i interessada dels límits marítims
- 1.6. Concessió per a l'explotació i projecte constructiu del magatzem del Castor
- 1.7. Declaració d'impacte ambiental del projecte de connexió

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	47255 ²
N. T.	/12

- 1.8. La llicència d'obres de la planta terrestre
- 1.9. Execució de l'obra amb sobrecost sense concurrència efectiva ni control administratiu
- 1.10. El finançament del projecte
- 1.11. Les proves de posada en funcionament, episodi sísmic i aturada del projecte
- 1.12. Hibernació del magatzem i indemnització a la concessionària
- 1.13. La sentència del Tribunal Constitucional del 2017
- 1.14. Decisió pendent sobre el desmantellament del Castor
- 1.15. L'assumpció pendent de responsabilitats

2. CONCLUSIONS

1. INTRODUCCIÓ

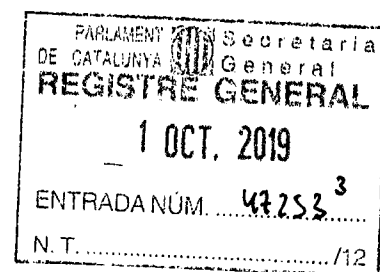
La crisi sísmica de la tardor del 2013 a les Terres de l'Ebre i al Maestrat, i la indemnització de 1.350 milions d'euros a l'empresa concessionària ESCAL UGS, controlada per Florentino Pérez, van ser els principals moments de fulgor mediàtic i d'indignació social davant el considerat com un dels majors escàndols tècnics, econòmics i polítics recents: el projecte Castor.

Però com s'establirà en aquestes conclusions, enmig d'aquests dos moments més coneguts públicament, el projecte gasista ja estava condemnat d'antuvi al fracàs com coincideixen en afirmar la majoria de les persones expertes consultades. Als errors tècnics en totes les fases del projecte, i a l'aplicació d'un inadequat model d'organització empresarial, cal sumar encara més evidències: ni el projecte del magatzem de gas subterrani era necessari per a les necessitats energètiques de l'Estat espanyol, ni el model escollit era l'idoni, atès el risc d'incidències sismològiques a la zona on es va decidir ubicar-lo, i l'avaluació de riscos, que hauria d'haver previst la possibilitat dels moviments sísmics, va ser pràcticament inexistent o totalment ignorada.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

Per això, atesa la llarga durada en el temps des dels primers plantejaments del magatzem de gas, fa prop de 25 anys, i la immensitat d'accions, negligències, conductes reprovables, responsabilitats i fets derivats, sumat a la gran quantitat de documentació analitzada i les compareixences que s'han pogut substantiar davant la Comissió d'Investigació i atesa també la complexitat política i jurídica de tot aquest cas, objecte d'investigació, fan que la millor manera de presentar l'avaluació sigui amb una certa lògica cronològica detallada de la seqüència de fets, que inclogui concrecions sobre la participació individualitzada des de l'inici dels actes preparatoris fins a anar establint l'evident consumació d'un pla il·lícit amb l'obtenció de beneficis irregulars i les diferents responsabilitats de diferents actors que han ocasionat un risc i un perjudici quantificable a l'interès públic.

En el recull que es presenta abans de detallar les conclusions concretes, es fa un repàs per alguns dels episodis més destacats de la complexa història del Castor; des del primer permís d'investigació l'any 1996, les planificacions estratègiques dels ministres Rato i Montilla, els antecedents de risc sísmic a la zona, la primera informació pública de la concessió en ple agost i en un temps record al 2007, la manipulació dels límits marítims entre les províncies de Tarragona i Castelló, les tramitacions sistemàticament irregulars de les diferents llicències i autoritzacions, la concessió definitiva del 2008 i la construcció dels gasoductes, les plataformes "offshore" i la planta terrestre, la inflació galopant i concertada amb l'administració dels costos de construcció, el finançament europeu pioner i alhora garantista per als interessos empresarials, el tràgica intent de posada en funcionament de la planta, els terratrèmols i l'alarma social, l'aturada i la hibernació del projecte, el pas del negacionisme fins a assumir, per part del Govern de l'Estat, la sismicitat induïda, la indemnització il·legítima i procedimentalment irregular suspesa pel TC -arran d'un recurs del Parlament de Catalunya-, amb l'intent fallit de socialitzar les pèrdues que derivava en un foc creuat d'accions legals entre els principals poders econòmics del Regne d'Espanya i els diferents responsables de les polítiques energètiques de l'administració de l'Estat.

A tot això, restem davant d'una història inacabada pendent de resoldre's infinitat de procediments judicials i recursos administratius, pendents sobretot d'esclarir responsables, responsabilitats, causes, i sobretot, pendents de resoldre qui paga la festa d'aquest despropòsit i que se'n fa d'unes instal·lacions "hivernades" que hauran costat als espanyols, i per desgràcia també als catalans, prop de 2.000 milions d'euros.

En acabar aquest repàs, entrarem a concretar i precisar una trentena de conclusions, que van des de constatacions d'irregularitats fetes per l'administració

i per la concessionària, reconeixements a la tasca feta per la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sènia, del Síndic, de CECOT o del grup d'entitats impulsores del Cas Castor, així com també conclusions que pretenen impulsar iniciatives que permetin aprendre dels prolífics errors acumulats amb el projecte Castor.

1.1. Antecedents i primeres fases del projecte Castor

El projecte pretenia aprofitar l'antic jaciment petrolífer esgotat del camp d'Amposta, situat a 21 quilòmetres de la costa mediterrània, davant de la costa entre Alcanar i Vinaròs. Aquesta estructura geològica en alta mar, segons descriu el propi promotor "està composta per calcàries cretàiques karstificades cobertes per llimbs i argila, proporcionant un total d'1.900 milions de metres cúbics de capacitat d'emmagatzematge de gas, dels quals aproximadament un terç serà gas de coixí i dos terços de gas de treball."

La voluntat dels promotors era la d'injectar al dipòsit subterrani gas natural provinent de la xarxa estatal de gasoductes a una profunditat de 1.750 metres baix del mar, amb l'objectiu d'ajudar a equilibrar l'oferta i la demanda de gas natural a l'Estat, a més de servir de reserva estratègica. Es divulgava aquest projecte com un element per garantir la seguretat energètica, per diversificar les fonts energètiques i afavorir la importació del gas. Es conceptualitzava com un reservori de gas per proveir pics de demanda, per comprar gas a l'estiu a un preu inferior i vendre'l a l'hivern a un preu més car.

El projecte està format per dues plataformes "offshore". Una és un conjunt de capçals que suporta tretze pous, i l'altre és una plataforma de processament. Aquestes dues plataformes estan enllaçades a les instal·lacions "onshore" de Vinaròs, amb una canonada d'alta pressió d'uns 30 quilòmetres de longitud. La instal·lació "onshore" inclou plantes de compressió, processament i dosificació.

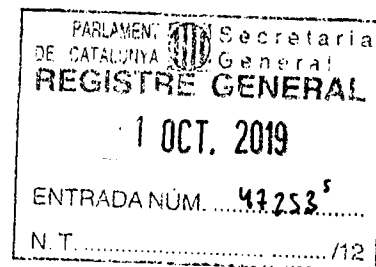
a) Primeres evidències de risc sísmic per les activitats petroleres prèvies en la zona

El 15 de maig de 1995, quan ja s'estava gestant la idea del projecte de magatzem de gas Castor de la mà de la societat "Explotación y Desarrollo de Estructuras Naturales" (EDEN), un terratrèmol de 4,8 graus en l'escala Richter va sacsejar la costa catalana. Localitzat al voltant de la plataforma petroliera "Casablanca" de Repsol, davant de la costa de l'Ebre, el sisme va fer que l'aleshores Institut Geològic de Catalunya i l'Observatori de l'Ebre volguessin instal·lar el primer sísmògraf submarí de l'Estat espanyol. Per a justificar el projecte, la sismòloga de

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

l'Observatori, va redactar un estudi sobre l'increment de l'activitat sísmica a la zona durant el període de producció d'hidrocarburs per part de Repsol i Shell. Aquest estudi concloïa la necessitat d'avaluar el risc sísmic potencial de les activitats industrials aleshores existents com de les futures.

Tretze anys més tard, enmig d'un procés d'al·legacions i rebuig al projecte Castor que analitzarem aquí, la Plataforma Ciutadana en defensa de les Terres del Sénia va trobar part d'aquest document i el va batejar com l'"informe Shell" comprovant que els seus temors sobre el projecte del magatzem de gas, ja en marxa però que encara no havia iniciat la construcció, eren fonamentats però van ser totalment desatesos per l'administració responsable i fins i tot titllats d'alarmistes per l'empresa promotora, ESCAL UGS i pel seu president, Recaredo del Potro.

b) Primera llicència administrativa per a la investigació de la viabilitat del projecte Castor

En el context de preexistència d'aquesta explotació petroliera duta a terme a l'indret esmentat per la companyia multinacional Shell, i del seu abandó a començaments de la dècada dels 90 per esgotament dels recursos en clau de rendibilitat, es produeix l'atorgament d'un permís d'investigació sol·licitat per l'empresa canadenca Dundee Corporation, majoritàriament participada per la multinacional Underground Gas Storage UPS.

La llicència administrativa es va atorgar durant el setembre de 1996 sense cap incidència per mitjà del RD 2056/96, un decret prospectiu i provisional, és a dir, no es tractava pas de regular drets i deures futurs entre l'Administració i concessionària, sinó que es tractava exclusivament d'una habilitació temporal per a dur a terme "in situ" els estudis tècnics adients que permetessin als experts determinar si les "coves" ubicades a 1.750 metres de profunditat i a 21 kilòmetres de la costa eren operatives en clau de seguretat i idoneïtat per a servir de futur magatzem de gas. El punt exacte era, doncs, davant del litoral de les Terres de l'Ebre en aigües catalanes just al llindar amb la línia marítima que històricament ha servit de "delimitació intangible" entre Catalunya i el País Valencià.

c) Canvi de titularitat del permís d'investigació

L'Ordre ECO/3805/2003, de 17 de desembre de 2003, va significar tot un revulsiu en l'evolució del projecte, atès que malgrat ser formalment una simple pròrroga i una cessió del permís d'investigació tècnica en favor de la societat

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	11253
N. T.	/12

ESCAL UGS (llavors propietat de la canadenca Eurogas), que seria presidida per Recaredo del Potro i controlada més endavant (2007) amb un 66% de les accions per Florentino Pérez a través de l'accionista majoritària ACS, el que realment es va produir va ser un gir radical en els objectius i calendaris afegits al canvi de titularitat.

L'any 2004 mitjançant l'Ordre ITC/2631/2004, de 14 de juliol es va prorrogar el període de vigència del permís d'investigació per a un període de tres anys (fins al setembre de 2007). Temporalitat durant la que es determinaria la viabilitat del projecte en la fase d'investigació per donar pas a la fase d'explotació.

1.2. Inclusió del magatzem de gas al Pla d'Instal·lacions Gasistes Estratègiques

Al setembre del 2002, el Ministeri d'Energia dirigit per Rodrigo Rato (PP) havia inclòs el projecte Castor dins de la Planificació dels Sectors de l'Electricitat i Gas, a desenvolupar en l'horitzó temporal del 2002-2011; de manera que havia despertat l'interès pel projecte i els seus hipotètics beneficis futurs.

Seguint la mateixa política que els governs populars, el Consell de Ministres va aprovar el 31 de març de 2006 la revisió de la planificació dels sectors de l'electricitat i del gas per al període 2005-2011 en la qual, sent Ministre d'Indústria, José Montilla, es va tornar a considerar el magatzem subterrani Castor com a urgent i prioritari.

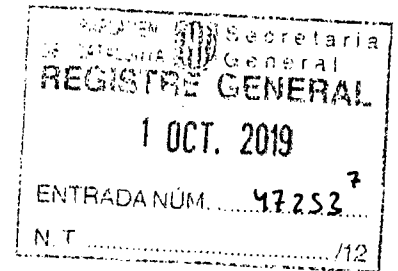
Unes planificacions realitzades en el context de la "bombolla del gas" amb uns creixements del consum energètic molt importants, i amb la justificació geopolítica de la necessitat de reduir la dependència energètica de Rússia, es van impulsar grans infraestructures, per a promoure un combustible fòssil, d'un elevat cost que avui han quedat, o bé en desús, o bé amb un ús molt per sota de l'esperat i que han convertit el sistema gasista en deficitari.

De fet, la intenció dels nous titulars de la concessió pretenia que en cinc anys la plataforma estigués ja construïda i amb capacitat d'entrar en funcionament, com recull l'exposició de motius del projecte presentat a la Direcció General d'Indústria i Energia. El seu pla, però, finalment trigà 12 anys a desenvolupar-se per complet. Tot i que la voluntat dels promotors públics (Govern espanyol en mans fins l'any 2011 del PSOE i fins el 2017 en poder del PP) i els empresaris particulars ja esmentats era d'executar el magatzem en el mínim temps possible, el retard en la finalització de la construcció de les instal·lacions marítimes i terrestres previstes, junt amb els dos gasoductes que permetien la connexió amb la planta d'explotació i distribució del gas, va dur a que la seva posada en funcionament no es produí fins al 2013.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

1.3 Alertes de l'impacte ambiental i sísmic

Tal i com s'ha pogut establir a la comissió d'investigació amb diferents compareixences de personalitats expertes i tal i com preveien diferents estudis i corroboren informes posteriors, la sismicitat induïda, com la que es va acabar provocant, tant per casos d'injecció com per extracció és un fet conegut que ha provocat centenars de moviments sísmics al llarg de la història, alguns dels quals de tràgiques conseqüències.

Per destacar alguns casos, és molt conegut el cas de les Muntanyes Rocoses (Denver, Colorado) on una injecció de fluids al subsòl va produir terratrèmols de fins a 4,3 graus. També altres casos prop de Catalunya, a Pau, al Camp de Lacq (França), on es van produir més de dos mil terratrèmols amb intensitats fins als 4,2 graus. Casos més recents, al 2011 a Oklahoma, on la injecció d'aigua salina va produir terratrèmols de fins a 5,7. Tal i com manifesta Luis González de Vallejo (Catedràtic d'Enginyeria Geològica de la Universitat Complutense de Madrid) a la seva compareixença a la Comissió: "la sismicitat induïda, tant per la injecció com per l'extracció de fluids, és un fet conegut i rellevant. Per tant, en cap cas, no és una sorpresa...".

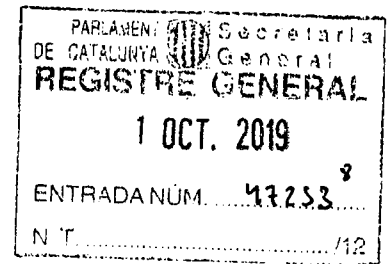
Es tracta d'un factor important en projectes d'aquest estil i en cap cas una sorpresa sobrevinguda i per tant hauria d'haver estat modelat en els estudis previs al projecte o durant la fase d'al·legacions en la que es va advertir de la possibilitat dels terratrèmols, i més tenint en compte la ubicació de la falla d'Amposta.

L'Observatori de l'Ebre va efectuar al·legacions ja durant el primer tràmit d'estudi d'impacte ambiental dels primers avantprojectes del Castor, encarregades a la mateixa sismòloga que havia realitzat l'estudi de l'anomenat "Informe Shell". El document, que consta en l'expedient de tramitació del projecte, tornava a advertir sobre la necessitat d'efectuar un estudi de risc sísmic i monitoritzar de forma acurada una activitat "coneguda mundialment com a inductora de terratrèmols", tal i com totes les compareixences tècniques han corroborat a la comissió d'investigació sota el concepte "sismicitat induïda" per la injecció de gas.

L'empresa va rebutjar de forma sistemàtica i reiterada – tal i com consta, fins i tot, en els documents d'Avaluació d'Impacte Ambiental – la necessitat d'estudiar aquesta possibilitat basant-se en una concepció geològica del magatzem i un modelatge incorrecte, tal i com s'ha manifestat pels diferents experts. Un altre fet corroborat pels experts en les sessions de comissió és

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

l'error flagrant de partir d'aquest model simplista i no d'un model més complet que plantegés fractures i falles com la realitat existent.

Aquest primer període immediatament previ a la materialització física del projecte, és important perquè permet estendre retroactivament les responsabilitats polítiques i jurídiques en l'etapa en la que el Govern espanyol i els grups empresarials amb concessions atorgades o futures ja es posaven il·lícitament d'acord per a eludir els obstacles plenament ajustats a dret que diferents institucions catalanes podien posar al projecte, des de l'ajuntament d'Alcanar fins a la Generalitat. Aquest concert de voluntats (entre el Govern espanyol i les empreses per dur a terme el seu pla amb finalitats especulatives i de frau al consumidor) és, a més, una conseqüència clara i ineludible dels efectes derogatoris de la Sentència 152/2017, dictada pel Tribunal Constitucional, com s'exposarà més endavant.

A nivell d'estudis destaca també la tesi elaborada per Hèctor Perea, del Departament de Geofísica i Geodinàmica adscrit a la Universitat de Barcelona, feta pública al març de 2006, tractada a la Comissió amb el seu redactor, que analitza i avalua els riscos associats a les falles actives de la zona marítima entre Catalunya i el País Valencià. Una de les conclusions més rellevants de la tesi, que duu per títol "Falles actives i perillositat sísmica al marge nord-occidental del solc d'Amposta i Castelló", és l'advertiment que els terratrèmols que podia registrar la zona podien arribar als 7 graus, molt superior a la mitjana de de 3,2 graus detectada en els 50 anys anteriors.

Les al·legacions i els estudis eren, doncs, prou alarmants com per a ser ignorades, cosa que va fer el Ministeri en aprovar sense ni tant sols fer-ne esment la Ordre ITC/3995, de 29 de desembre de 2008, reguladora del sistema de retribució dels magatzems subterranis de gas natural. En l'esmentada Ordre Ministerial només es fa una breu referència al dictamen emès per l'Institut Geològic Miner (IGME) pel que les característiques del magatzem subterrani eren aptes per a encabir sense risc el gas natural i l'estructura de la roca permetia suportar la pressió afegida per la injecció i extracció acumulades. Com veurem més endavant, els informes encarregats a experts i publicats l'any 2014 contradiuen frontalment aquelles previsions del IGME (organisme estatal dirigit en aquella època per Jesús Gómez de las Heras, alt funcionari posteriorment jutjat per l'enfonsament de les mines d'Aznalcóllar).

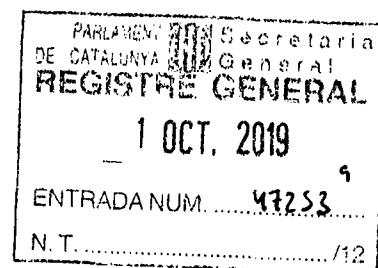
1.4 Informació pública de la concessió en ple agost del 2007

El 2 d'agost del 2007, en plenes vacances d'estiu, la Subdelegació del Govern de Castelló publica al BOE l'anunci oficial en que sotmetia a informació pública

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

durant 20 dies la concessió a ESCAL UGS per a l'explotació d'un magatzem de gas natural submarí davant la costa de Castelló; vulnerant totalment alguns dels principis del dret administratiu d'objectivitat, publicitat, igualtat i concurrència; i sense respectar tampoc els principis generals del dret ambiental en un procediment administratiu que hauria de tenir especial precaució i prevenció en aquest aspecte. Amb només un termini de 20 dies, en ple mes d'agost, amb dates inhàbils i de vacances, dificultant l'obtenció i l'anàlisi de la informació que deixava sense garanties de participació ciutadana. La majoria de la documentació, a més, era en anglès, dificultant així encara més la comprensió de l'expedient.

Malgrat les dificultats, tant l'ajuntament d'Alcanar com la ciutadania que ja es començava a organitzar, i una vintena més de persones físiques i jurídiques, entre les quals GEPEC, Esquerra Republicana de Catalunya, el Bloc de Vinaròs i alguns particulars afectats com el compareixent Mariano Suñer, van poder presentar-hi les primeres al·legacions.

El 2 de setembre de 2007 es produeix ja la primera mobilització de 5.000 persones a Alcanar. En aquell moment, la principal queixa era la proximitat de la planta terrestre al nucli urbà d'Alcanar, inicialment projectada a tan sols 1 quilòmetre. La denúncia dels moviments socials durant el període 2008-2013 va anar creixent focalitzant-se en la manca d'informació i participació, en els riscos sísmics i en les irregularitats de les diferents tramitacions administratives del projecte.

1.5. Modificació arbitrària i interessada dels límits marítims

En el BOE de 5 de març de 2008, mitjançant una breu i senzilla correcció d'errors i sense procediment administratiu previ, el Ministeri de Foment va modificar, de forma completament irregular, el RD 638/2007 de 18 de maig pel que es regulen les capitaniaes marítimes i els districtes marítims, canviant les coordenades marines del projecte Castor, ja que part d'aquestes coordenades estaven situades en aigües de Catalunya i van passar així a aigües valencianes.

El Govern de la Generalitat i el Parlament, així com diversos ajuntaments de les Terres de l'Ebre havien iniciat accions per oposar-se i per exigir una tramitació transparent i amb garanties tècniques i ambientals que com a mínim, suposessin prendre mesures cautelars. Sense cap procediment previ ni garanties el Ministeri de Foment va canviar barroerament els límits impossibilitant algunes accions d'oposició de les institucions catalanes i definint unes coordenades

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	43253 ⁴⁰
N. T.	/12

sense cap sentit tècnic ni geogràfic, amb una fórmula arbitrària i contrària a dret, sense expedient administratiu que impossibilitava un tràmit d'audiència.

1.6. Concessió per a l'explotació i projecte constructiu del magatzem del Castor

Arribats a l'atorgament de la concessió de construcció de la plataforma marina i ulterior explotació, concedida pel RD 855/2008, de 16 de maig, prèvia autorització de la Comissió de Medi Ambient de les Corts Valencianes a qui la modificació de límits marítims atorgava la plena competència, el BOE de 17 de setembre de 2008 va publicar l'anunci d'informació pública del projecte constructiu amb declaració d'infraestructura d'interès públic, i atorgament dels corresponents beneficis fiscals.

Tant l'Ajuntament d'Alcanar com la Direcció General de Política de Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya hi van presentar al·legacions, oposant-se frontalment a l'inici de les obres i exigint un estudi d'impacte ambiental integrat molt més complet, a l'efecte de garantir la mínima afecció al medi natural proper i als veïns potencialment afectats per aquest projecte, i amb l'objectiu d'adoptar mesures correctores i preventives per intentar minimitzar els impactes que aquest projecte pogués causar a l'entorn. En les consideracions jurídiques d'aquesta oposició, es feia referència explícita a la manca d'un informe pericial geològic específic que avalués el risc de moviments sísmics, perill real del que ja havia advertit el treball acadèmic de la Universitat de Barcelona. S'hi van afegir la Plataforma Ciutadana en defensa de les Terres del Sénia i l'Observatori de l'Ebre. Els portaveus de la Plataforma, fins i tot, van aconseguir traslladar la inquietud que els havia generat el contingut dels diferents informes o estudis històrics directament als representants de la pròpia empresa promotora, ESCAL UGS, en el marc dels contactes que van establir immediatament. El seu president, Recaredo del Potro, i altres representants de l'empresa concessionària els van titllar d'"alarmistes" negant de forma taxativa que existís cap perill sísmic. Una advertència que ja es va ignorar de manera encara més formal, amb el primer tràmit d'estudi d'impacte ambiental del projecte.

En data 7 de gener de 2010, però, la Subdelegació del Govern a Castelló dona resposta (a través de l'empresa ESCAL UGS) a les al·legacions presentades per la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sénia, amb relació a l'activitat sísmica de la zona. L'empresa no va apreciar raons per incloure a l'estudi d'impacte ambiental un estudi de freqüència de l'activitat sísmica, atès que, d'acord amb la Norma de construcció sismoresistent (NCS-02), tant les instal·lacions del magatzem subterrani com el traçat del gasoducte s'ubiquen

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	43253
N. T.	/12

dins una zona de la península en la qual l'acceleració sísmica bàsica representa un risc sísmic baix.

Amb el canvi de Govern, anys després, sorprèn la reacció sobtada del Ministeri en quan a l'aprovació per via d'urgència de l'Ordre de 17 d'abril del 2012 declarativa de lesivitat de l'incís final de l'últim paràgraf de l'article 14 del RD 855/2008, que escau recordar era el títol habilitant de la concessió, i que regulava el règim indemnitzatori en cas d'aturada del projecte. El Consell de Ministres la va ratificar en data 11 de maig i va ordenar al Servei Jurídic de l'Advocacia de l'Estat que interposés un recurs contenciós administratiu ordinari davant la Sala 3ª del Tribunal Suprem, en petició d'anul·lació d'aquella norma.

Aquesta inesperada iniciativa governamental obeïa a que el nou Govern del Partit Popular va voler cobrir-se les esquenes en cas de reclamació econòmica i de responsabilitats polítiques futures si el projecte fracassava, atès que fins l'any 2011 totes les decisions les havia pres l'anterior Executiu sota direcció del PSOE. Es tractaria doncs d'una mesura d'autoprotecció en benefici propi, no pas protegint la seguretat pública ni del medi ambient ja que el projecte continuava endavant amb tots els seus riscos però l'única mesura de precaució havia estat denunciar la clàusula indemnitzatòria. També es pot qualificar la decisió com a simple acte de negligència per no haver intervingut, davant les sospites de fracàs del projecte, de forma més eficient, és a dir ordenant la suspensió temporal del projecte i paralitzant les proves d'injecció de gas en el magatzem fins a gaudir d'un complet estudi sísmològic, com l'any 2015 després de la crisi sísmica.

1.7. Declaració d'impacte ambiental del projecte de connexió

La Secretària d'Estat per al Canvi Climàtic, Teresa Ribera Rodríguez havia ordenat la publicació de la Resolució de 23 d'octubre de 2009 (BOE 272 d'11 de novembre), on s'atorgava el vist-i-plau a l'execució de la infraestructura gasista subterrània amb la declaració d'impacte ambiental del projecte magatzem subterrani de gas, amb falta d'atenció al risc sísmic. Aquesta resolució va ser posteriorment completada per la de 7 de juny de 2010 (BOE de 15 de juny) a fi i efecte d'incloure en la llicència d'obres i declaració d'utilitat pública de totes les infraestructures terrestres necessàries per a connectar el magatzem marítim de gas amb els gasoductes que l'havien de transportar fins la planta de distribució a la xarxa.

Un mes més tard, el mateix ministeri, en data 23 de novembre, va resoldre no sotmetre al procediment d'avaluació d'impacte ambiental al projecte de connexió de gas amb el magatzem. Una resolució, que, com veurem, va ser declarada nul·la uns anys més tard.

Ambdues resolucions tenen en comú que la seva finalitat era no sotmetre el projecte i l'activitat d'ESCAL UGS als controls necessaris i previstos, evitant i desatenent un gran volum d'al·legacions abocades per diferents administracions locals.

El 15 d'abril de 2013, la sentència de l'Audiència Nacional (Sala Contenciosa Administrativa) va estimar el recurs interposat per Río Cenia, SA, per la qual s'anul·la la Resolució de la Secretaria d'Estat de Canvi Climàtic del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, de 23 de novembre de 2009, sobre la decisió de no sotmetre a avaluació d'impacte ambiental el projecte de connexió del sistema gasista amb l'emmagatzematge subterrani.

El 10 de juny de 2015 el Tribunal Suprem avalava la sentència dictada per l'Audiència Nacional del 15 d'abril, que anul·lava la resolució de la Secretaria d'Estat de Canvi Climàtic, de 23 de novembre de 2009, per considerar que el gasoducte era un "element inescindible i indissociable del magatzem", el qual no es podia fraccionar, i desmembrar, per eludir l'avaluació d'impacte ambiental en el seu conjunt, com es va fer contravenint la pròpia legislació estatal.

1.8. La llicència d'obres de la planta terrestre

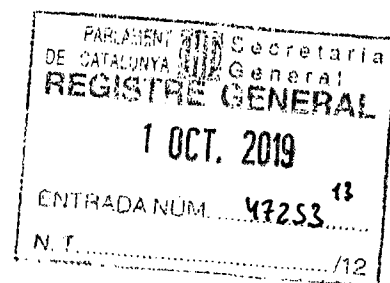
En clau de la política local, el projecte va gaudir en tot moment del suport de l'Ajuntament de Vinaròs. Clars exemples en són la tramitació de la llicència d'obres de la planta terrestre, ubicada en terreny agrícola, en sol·licitud del tràmit un 23 de desembre de 2009 i fent-se efectiva en Junta de Govern extraordinària el dia 28 de desembre a les vuit del matí, només cinc dies més tard comptant jornades festives. Al gener del 2015, el jutjat contenciós administratiu número 2 de Castelló va resoldre la demanda interposada per l'empresa "Río Cenia", declarant nul·la la llicència municipal ja que els terrenys en la que es va construir la planta no eren urbanitzables.

Eren habituals i conegudes les visites de Recaredo del Potro a la localitat explicant les bondats del projecte i participant en activitats populars. L'empresa ESCAL UGS va finançar viatges a Bermeo a responsables polítics i veïns i veïnes de la població, amb l'excusa de visitar una instal·lació similar (Magatzem Gaviota); malgrat, com s'ha demostrat, les característiques geològiques d'un i altre projecte no tenen res a veure.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

El criteri i voluntat de l'ajuntament, sens dubte, eren influïts pels importants ingressos econòmics que significaria l'atorgament de les llicències urbanístiques necessàries en relació als terrenys ubicats dins del terme municipal i els impostos vinculats. També arribaven les recomanacions continuades que el, en l'època de planificació del Castor, Secretari d'Estat, Ignasi Nieto (PSC) traslladava als responsables municipals.

1.9. Execució de l'obra amb sobrecost sense concurrència efectiva ni control administratiu

Un fet objectiu que demostra la connivència de l'empresa concessionària ESCAL UGS, participada amb un 66% per ACS, amb el holding constructor del magatzem, titularitat de Florentino Pérez, i per tant, el concert previ de voluntats, rau en que tant les obres de la plataforma marítima com les de les instal·lacions terrestres van ser adjudicades a ACS i a UTEs del mateix holding. No cal dir, que aquestes adjudicacions es van fer pel Ministeri amb una concurrència efectiva extremadament restrictiva, i amb requisits de màxima limitació, la qual cosa ens permet afegir una nova irregularitat al cas.

Queda clar que ESCAL UGS va esdevenir un instrument dirigit i controlat per ACS i la seva xarxa empresarial i d'interessos econòmics. El president del consell d'administració d'ESCAL UGS, Recaredo del Potro, era persona de confiança d'ACS en l'àmbit energètic com demostra el fet que també ostentava la vicepresidència de la societat INVEXTA ENERGY, filial d'ACS.

Prèviament, com s'ha comentat, entre 2007 i 2008 ja es detecten anomalies que podrien ser indicis d'una intenció de recavar un altíssim benefici empresarial de la construcció de la infraestructura, de la seva explotació i la materialització del finançament sense risc per l'empresa, i a través de mecanismes contractuals irregulars. Al ser una activitat regulada dins el sistema gasista, a la vegada en un mercat regulat en part, es podien donar les condicions que permetrien aquest objectiu de benefici il·lícit en el cas de connivència per part dels poders públics.

Per a aconseguir-ho va ser necessària la concertació dels principals responsables de les polítiques energètiques i d'infraestructures del Govern espanyol que va facilitar cada un dels actes administratius per a que fos possible, prenent decisions, com s'ha demostrat, que es poden considerar irregulars, arbitràries, injustes i amb risc per la seguretat i la salut pública, prioritzant l'interès particular de les empreses participants i contràries a l'interès general.

Els requisits per a l'adjudicació de l'obra tenien altes limitacions per a la concurrència efectiva, amb només ACS com a empresa prequalificada i implicava

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	41253 ¹⁴
N. T.	/12

tenir un volum anual superior a 4.000 milions d'euros. Posteriorment es van produir subcontractes per obres específiques, com ara la de la planta de terra de les instal·lacions a UTE Cobra-Sener o altres a Dragados Offshore, que també pertanyia a ACS, inflant el marge de benefici industrial en molts casos, del 5% estipulat per contracte al 17% sense justificacions, tal i com més tard s'establiria en una auditoria referida a la memòria del RDL 13/2014 pel que el Castor quedaria en hibernació i es pagaria la indemnització a l'empresa constructora.

Destaca el fet que la pròpia Comissió Nacional d'Energia (CNE) assegurés que no hi va haver un sistema transparent d'adjudicació, ni altres ofertes, i ho qualifica d'"autoadjudicació" sense preu fixat. L'empresa que havia de definir i explotar el projecte (ESCAL UGS) hauria preparat un concurs a mida perquè s'adjudiqués la construcció de la planta a ACS. En tots els casos la figura del contractista (ESCAL UGS) i del contractat (ACS o UTE Cobra-Sener) coincideixen, una realitat que en els informes d'Indústria i Energia es descriu com "un conflicte d'interessos" o un "incentiu pervers" que no contribueix a optimitzar els costos, ja que "com més alta sigui la inversió en el projecte més gran serà la retribució assignada al promotor". Aquesta dinàmica provoca que els preus s'acabin fixant unilateralment.

En aquesta època, el contracte d'obra fou supervisat per la Comissió Nacional de l'Energia (CNE) que va realitzar un "Informe de supervisió sobre la forma de contractació de les principals partides d'inversió en l'emmagatzematge subterrani Castor durant el primer semestre de 2009". La seva tasca, ni era però una auditoria ni un control estricte del projecte d'obra, senzillament registrava els costos de la instal·lació i realitzava informes puntuals. En el dit informe i respecte al procediment de contractació la CNE observa:

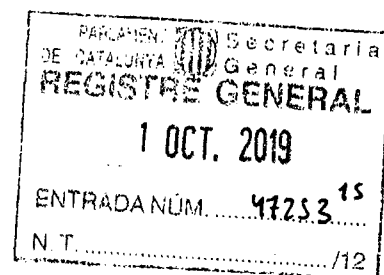
"Al no haber existido más que una empresa precalificada el proceso de concurrencia efectiva no tuvo lugar. (...) Desde el punto de vista económico, dado que no hubo concurrencia suficiente de ofertas no es posible valorar la adecuación económica del coste de los servicios contratados con ACS. (...). Este método de facturación basado en porcentajes no incentiva a ACS a la reducción de costes del proyecto, ya que, a mayor coste del proyecto, mayor es su beneficio."

ENAGAS, el gestor tècnic de la xarxa d'infraestructures i magatzems gasistes tenia l'obligació d'adquirir el 33% d'ESCAL UGS quan es posés en marxa el magatzem. El representant d'ENAGAS, en aquesta època ja feia un any que havia deixat d'assistir als consells d'ESCAL UGS perquè "discrepava de les decisions adoptades per l'empresa".

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

Fins i tot el Ministeri d'Indústria, encara amb Miguel Sebastian, va limitar per decret el cost de la planta a 1.272 milions després d'aquests incontrolats augments de preu de les partides, cost que finalment es va acabar superant amb escreix.

Tal i com també es recull en la querella ciutadana "Cas Castor" en els esmenats informes de la CNE de 2012 també es critica ja obertament la planificació gasista dels anys anteriors: *"Los actuales modelos retributivos de las instalaciones de transporte, regasificación y almacenamiento subterráneo (...) generan incentivos a los promotores a construir estas instalaciones cuando la retribución es suficientemente atractiva incluso aunque no sean necesarias por errores de la planificación y, de otro lado, se trasladan a la Administración y por ende al consumidor final los riesgos derivados de la incertidumbre en la evolución de la demanda de gas y por tanto de los ingresos"*.

La CNE també va criticar durant aquesta època que entressin instal·lacions en funcionament que no eren necessàries i que provocarien augments significatius de les tarifes, en velades al·lusions al magatzem Castor, sobre el que ja havia mostrat en diferents comunicacions la seva preocupació.

El grup ACS, de Florentino Pérez, actuava de comissionista del Castor i inflava el benefici industrial del 5% al 17%; tant és així, que la Comissió Nacional ho va advertir clarament a través d'informes com el de l'any 2012 on denunciava que no s'havien seguit en el Castor procediments concurrencials, que garantissin els principis bàsics de publicitat i concurrència. Al BOE número 2, de 2 de gener de 2007 (*Anuncio de Precalificación para la realización de un contrato de ingeniería, suministro y construcción (EPC), en la modalidad "llave en mano", para la construcción y puesta en operación comercial de un almacenamiento subterráneo de gas natural .../...*) ja determinava qui tenia les de guanyar *"Habienda cuenta de la necesidad objetiva de reducir el número de candidatos hasta un nivel que garantice el equilibrio entre el procedimiento de licitación y los medios necesarios para llevarlo a cabo, no se garantiza que todos los solicitantes que reúnan las condiciones mínimas establecidas a continuación y cumplan con los criterios de selección establecidos por la entidad contratante resulten seleccionados para presentar ofertas.../..."*

S'observa en aquest punt que els càlculs que van servir per a les fases inicials suposaven només una inversió de 250 milions (2003) que teòricament havia de ser molt més barat que 14 esferes de gas liquat i una regasificadora: 1.650 milions. Malauradament, el cost final, doncs, va ser de l'ordre que el cost d'un projecte molt més fiable i conegut; sense que ningú ho impedís en cap moment.

Les obres públiques sovint presenten un decalatge entre el valor del pressupost inicial i el cost final, atès que es tracta d'infraestructures complexes on les incidències no previstes gairebé són inevitables. Tanmateix, l'experiència consolidada en el sector admet un marge de sobrecost entre el 15 i el 30%, tot i que inclús les diferents legislacions i reglaments per la contractació pública tenen topalls màxims molt inferiors per obligar a revisions acurades del projecte i limitar el descontrol econòmic de l'obra. Una repercussió final de més de 50% del cost del projecte original, com va ser aquest cas, comportaria almenys una revisió detallada del projecte i una nova adjudicació, i no una revisió constant de preus, partides i costos, com va ser. Tot plegat fa aflorar una presumpció legal d'estafa qualificada, en afectar a béns de titularitat pública. De fet, com comentarem, la factura indemnitzatòria pagada per l'Estat espanyol l'any 2014 va ser fins i tot superior, uns 1.350 milions en total, amb la sorpresa que el valor net de la inversió (criteri indemnitzatori previst en el RDL 13/2014) va ser fixat per una auditoria privada encarregada per la pròpia empresa concessionària, valor econòmic que el Govern espanyol, presidit per Mariano Rajoy, ni tant sols va contrastar, i menys encara discutir o rebutjar. Ans al contrari, el va fer efectiu en el curt termini de 35 dies.

1.10. El finançament del projecte

Cal fer esment arribats en aquest punt a un real decret que gairebé va passar inadvertit en aquell moment, malgrat la seva posterior transcendència econòmica. Es tracta del RD 1383/2011, de 7 d'octubre, que modificava un dels apartats del títol habilitant de la concessió, el RD 855/2008, en el sentit d'ampliar el marge de la inversió en el projecte Castor de 750 a 1.273 milions d'euros, és a dir, mig miler de milions més que el previst en la planificació del sector energètic. Aquesta ampliació del marge d'inversió per decret va tenir una doble conseqüència jurídica i econòmica a tenir en compte i és que va servir per la participació del Banc Europeu d'Inversions (BEI).

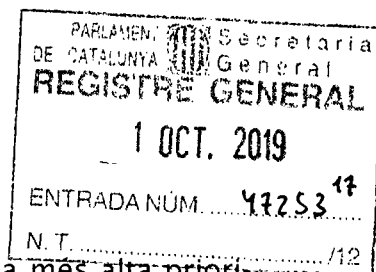
La construcció del projecte es va executar mitjançant un crèdit sindicat per 19 entitats financeres, coordinat i estructurat per Banesto (filial del Banc de Santander) al juliol de 2010 per 1.285 milions d'euros a pagar en 7 anys. Van participar també de l'operació el propi Banc de Santander, Bankia, Crédit Agricole i Société Générale. El tipus d'interès es va fixar en Euribor més 300 punts bàsics.

L'entitat financera comunitària (Banc Europeu d'Inversions), al 2013, amb l'ex-ministra socialista Magdalena Álvarez com a vicepresidenta, va aprovar el primer "project bond" perquè ESCAL UGS refinancés la inversió a un interès del 5,76, participació que va ser clau per a la materialització d'un projecte que el

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

Govern socialista espanyol havia classificat anys abans amb la més alta prioritat com a "projecte d'interès europeu". Es va finançar el crèdit sindicat mitjançant la Iniciativa de Bons de Projectes (Project Bond Initiative), amb l'emissió d'eurobons adreçada a inversors institucionals per valor de 1.434 milions d'euros passant a un període de amortització de 21,5 anys. En aquesta operació un grup de set entitats financeres espanyoles i franceses (Bankia, Natixis, CaixaBank, Société Générale Corporate & Investment, Crédit Agricole Corporate and Investment Bank, Santander Global Banking & Markets) liderades en aquest cas pel Banc Santander, es van encarregar d'estructurar el bo i comercialitzar-lo al mercat institucional. Els asseguradors adjunts van ser BNP Paribas, Santander Global Banking and Markets, Bankia, CaixaBank, Crédit Agricole, Natixis i Société Générale Corporate and Investment Banking. El coordinador adjunt de l'emissió era el Banc Popular.

El BEI va assumir el paper d'inversor principal i va adquirir 300 milions de l'emissió de bons del tram de deute subordinat, de major risc, augmentant així la qualificació creditícia dels bons (triple B per Standard&Poor's i triple B+ per Fitch) i va habilitar una línia de liquiditat de 200 milions addicionals per garantir l'operació.

Per a l'emissió d'aquests bons els responsables d'ESCAL UGS i d'ACS van crear a l'efecte una societat mercantil Watercraft Capital SA amb domicili social a Luxemburg amb l'única finalitat d'obtenir beneficis fiscals.

Com ha transcendit per l'impacte que va tenir posteriorment, el BEI va incloure en l'emissió dels eurobons una clàusula en el contracte segons la qual, si el magatzem de gas submarí no entrava en funcionament abans del 30 de novembre de 2014, se li havia de retornar l'import total de la inversió. Una operació blindada i extremadament beneficiosa tant per a la concessionària com per als bonistes.

El finançament impulsat pel BEI poc coherent quan des de la UE ja es destacava la importància de la inversió en infraestructures per assolir els objectius de la UE en matèria de clima i energia definits en el marc "20-20-20" i la transició cap a una economia baixa en carboni per al 2050, quan és evident que el Projecte Castor porta a la perpetuació d'un model energètic basat en combustibles fòssils que s'allunya fins i tot de la pròpia estratègia de la UE "20-20-20", ja que s'estan destinant gran part dels pressupostos a instal·lacions gasistes.

Per tant, es pot afirmar amb una base sòlida que es van executar la major part de les obres i instal·lacions sense que l'empresa concessionària privada arriqués cap capital ni els seus accionistes fessin cap aportació. A més, la legislació espanyola d'hidrocarburs exigeix que la societat mercantil que vulgui ser designada adjudicatària de qualsevol infraestructura pública, es presenti a

concurs amb una plica on ofereix en dipòsit un important percentatge del cost total de la inversió, garantia dinerària que no li serà retornada fins la finalització satisfactòria de l'execució del projecte. La prevenció de garantia econòmica és òbvia atès que aquest tipus d'obres sempre gaudeixen de subvencions, bonificacions i beneficis tributaris; en conseqüència, escau assegurar la finalització dins del termini previst i sense deficiències.

En aquest context i empès per les esmentades ajudes financeres, el desenvolupament de les obres tant en el sector marítim com terrestre va executar-se sense més incidències durant tot l'any 2012 i primer trimestre del 2013.

1.11. Les proves de posada en funcionament, episodi sísmic i aturada del projecte

El dia 8 d'abril es va produir un primer avís de moviments sísmics (3,5 graus a l'escala de Richter) detectat per l'equip de Sismografia de l'Observatori de l'Ebre. Malgrat que, aquest terratrèmol d'intensitat lleu-moderada va ser immediatament comunicat al Ministeri d'Indústria i Energia, ningú va adoptar la més mínima precaució.

Al contrari, la concessionària va decidir el següent 12 d'abril començar sense dilacions les proves d'injecció de gas «matalàs» en l'interior del magatzem Castor, tot i ser conscients que no disposava de cap estudi geològic favorable entorn de l'esmentat risc de moviments sísmics.

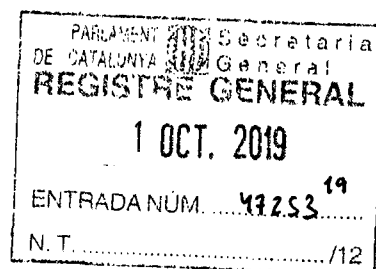
Pel que s'ha pogut corroborar en les compareixences, no només es va plantejar un model geomecànic incorrecte en els estudis per al projecte, sinó que també per a la injecció inicial del gas en la que, a principis de setembre de 2013 es va incrementar sobtadament el cabal d'injecció que es va convertir en el desencadenant dels sismes i de l'aturada durant la fase de proves i quan només s'havia omplert poc més d'un 5% dels 1.900 milions de metres cúbics que el magatzem preveia teòricament.

A l'Observatori de l'Ebre (CSIC-Universitat Ramon Llull) se li va encomanar la monitorització sísmica a les proximitats del magatzem geològic de gas Castor dintre del programa de vigilància i control del propi projecte. Per dur a terme aquesta tasca, l'Observatori va dissenyar una xarxa de sensors sísmics amb la qual es realitza un seguiment continu de l'activitat sísmica a la zona d'interès amb anterioritat a l'activitat industrial. La xarxa de l'Observatori va detectar una major freqüència de sismes al voltant del magatzem Castor des del 5 de setembre de 2013 arribant a un miler de terratrèmols el 10 de setembre. L'anàlisi d'aquestes dades va fer plantejar de seguida que era un cas de sismicitat anticipada deguda a la injecció del gas. En les compareixences, des de

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

l'Observatori, es va detallar com a partir del dia 5 de setembre, progressivament, fins al dia 10 augmentava el nombre de sismes registrats i sense cap comunicació prèvia amb ESCAL UGS. Sorprenentment, ells mateixos van haver de prendre la iniciativa de consultar-ho i confirmar que s'estava injectant gas a més pressió des de feia cinc dies, amb unes tasques previstes per ESCAL UGS des del 5 de setembre al 15, i no comunicades al mateix Observatori.

Per tot plegat, entre els dies 5 i 13 de setembre de 2013 es van produir milers de terratrèmols a la zona, de diferents intensitats, registrant oscil·lacions entre 2,3 i 4,2 graus a l'escala Richter, incloses les rèpliques.

El Ministeri d'Indústria i Energia va reaccionar al cap d'uns dies, tot ordenant la "hibernació" del projecte i l'aturada temporal de tota activitat a la plataforma marina, llevat de les tasques de manteniment imprescindibles. Simultàniament, va encarregar un dictamen urgent a l'Institut Geològic i Miner Espanyol (IGME) amb l'objectiu que aclarís en el termini màxim de 30 dies les causes concretes dels múltiples sismes. Sobta especialment l'encàrrec d'aquest dictamen a l'IGME, ja que aquest mateix Institut era el qui havia realitzat l'informe l'any 2008 on afirmava que el magatzem era apte per a la funció d'emmagatzematge i que no hi havia risc sísmic. Durant la Comissió d'Investigació, Juan José Duran, director del Departament de Recursos Geològics d'aquest Institut, no va comparèixer malgrat la petició dels integrants, així com tampoc no es va aportar cap document dels sol·licitats al propi IGME.

La suspensió temporal d'activitats va donar pas a una sèrie d'accions de signe oposat per part de tots els afectats.

D'una banda, el Ministeri d'Indústria al front del qual ja es trobava José Manuel Soria, va insistir que el moviment de les plaques tectòniques tenia un origen natural, si bé admetia que la injecció del gas matalàs en el magatzem subterrani podia haver actuat com a causa desencadenant. En qualsevol cas, la posició oficial del Govern espanyol seguia essent que el projecte només estava temporalment paralitzat, que la intenció era reiniciar l'explotació en fase de proves tant bon punt els informes encarregats a l'IGME i altres experts fossin concloents en ordre a la seguretat, i que ja estava pendent de dictar-se sentència en el recurs interposat davant la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, on es demanava la declaració de lesivitat per a l'interès públic de la clàusula 14 del RD 855/2008 que garantia a la concessionària el cobrament de la inversió neta efectuada, fos quin fos el motiu de l'extinció de la concessió.

De l'altra, tant la Fiscalia de Medi Ambient de la província de Tarragona com l'entitat cívica Ecologistes en Acció van presentar una denuncia judicial contra els màxims responsables de l'empresa ESCAL UGS per presumpte delictes con-

tra el medi ambient, amb petició de mesures cautelars urgents consistents en la prohibició de noves injeccions de gas en el magatzem subterrani.

1.12. Hibernació del magatzem i indemnització a la concessionària

En aquest punt, resulta indicatiu la voluntat de “blindar” l’enriquiment il·lícit d’ACS amb l’aprovació prèvia el 27 de desembre per part del ministre José Manuel Soria de 2012 de l’Ordre IET/2805/2012 per la que es modificava l’Ordre ITC/3995/2006, de 29 de desembre, per la que s’estableix la retribució dels magatzems subterranis de gas natural. Aquesta ordre va permetre l’ampliació de 5 a 25 anys del període durant el qual les concessionàries podien renunciar a la concessió. Aquesta ampliació afectava a tots els magatzems de l’Estat, però va ser especialment convenient a ESCAL UGS. just en aquell moment la concessió feia 4 anys i vuit mesos que havia estat adjudicada, i per tant, sense aquesta arbitrària i extensa ampliació, la renúncia d’ESCAL UGS del juny de 2014 hauria estat impossible, perquè hagués estat fora del termini permès.

En data 14 d’octubre de 2013 es va fer pública la sentència del Tribunal Suprem. La Sala va desestimar la petició de nul·litat de l’article 14 del Reial Decret impugnat, en considerar que la hipotètica lesivitat del contingut del paràgraf primer quedava resolta per la clàusula compensatòria prevista en l’incís final, és a dir, no apreciava contradicció sinó complementarietat entre ambdues disposicions: *“Lo anterior (recuperació de la inversió en cas de caducitat o extinció de la concessió) no será de aplicación en caso de dolo o negligencia imputable a la empresa concesionaria, en cuyo caso la compensación se limitará al valor residual de las instalaciones, sin perjuicio de otras responsabilidades de la empresa concesionaria.”*

Malgrat l’ampli marge de maniobra que interpretava el Tribunal Suprem en relació a l’article 14 de la concessió i malgrat les informacions contingudes en la pròpia memòria relatives a l’informe de supervisió de la CNE o de les auditories, el ministre d’Indústria, Energia i Turisme, José Manuel Soria va aprovar el RDL 13/2014, de 3 d’octubre segons el qual s’accepta la renúncia de la concessió atorgada a l’empresa ESCAL UGS, anunciada el 25 de juny del 2014. Aquest RDL declara el magatzem Castor en situació legal d’hibernació (concepte jurídic indeterminat fins llavors inexistent en la terminologia administrativa) i acorda compensar la inversió d’ESCAL UGS per un valor de 1.461.420.000 euros, import al qual cal descomptar la retribució provisional ja abonada de 111.691.360 euros, i per tant reconeixent un import a favor de ESCAL UGS d’1.350.729.000 euros.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	41253 ²¹
N. T.	/12

Semblava incoherent que es pogués mantenir l'obligació de pagament automàtic i gairebé immediat (un mes de termini) d'una indemnització de 1.350 milions d'euros, i alhora preveure que en cas de dol o negligència contrastada de l'empresa concessionària aquella indemnització hauria de ser minorada o fins i tot íntegrament reintegrada igualment per l'Administració de l'Estat.

Aquí cal tenir en compte que la planta es trobava en període de proves, per tant no-operativa. L'operativitat de la planta era un dels requisits per fer efectiva la indemnització, tal i com indicava el RD de concessió 855/2008, cosa que va ser ignorada al acceptar la renúncia, i com estableix la Llei d'hidrocarburs de 1998 en el seu article 34 sobre els termes de l'extinció de la concessió. De fet mai va tenir una llicència definitiva per a la posada en marxa, només una autorització provisional, per tant no es podia considerar que la planta hagués estat en operativitat i en conseqüència no podia ser acceptada la renúncia ni assumir la indemnització. A més, tot i que en aquestes instal·lacions ni s'extreu, ni s'injecta gas natural per a l'emmagatzematge es manté la utilitat pública i per tant la imputació dels costos i ingressos del sistema gasista.

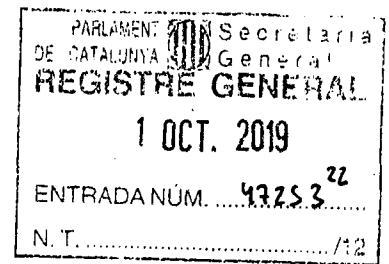
Destacar que, la decisió per part del Govern de l'Estat de dur a terme aquest procediment mitjançant un reial decret llei, quan la concessió va ser atorgada per un reial decret, evidenciava possiblement la voluntat de l'administració espanyola d'evitar que el seu contingut fos recorregut per la via del contenciós administratiu i es pugues bloquejar la indemnització via judicial. Emprant la fórmula jurídica del reial decret llei s'obligava a qui ho volgués recórrer a emprar la via del Tribunal Constitucional, molt més lenta, complexa i restrictiva.

Tornant als riscos per als inversors, el mateix prospecte d'emissió de bons de la societat "Watercraft Capital SA" reconeixia diversos riscos per a la concessionària del projecte Castor i per als bonistes. Riscos que mai es van produir atès l'injustificat tracte de favor de les institucions. En primer lloc el prospecte recordava que la renúncia de la concessionària podia no ser acceptada pel Govern espanyol, per motius d'interès públic o fins i tot ser sotmesa a determinades condicions, com el requeriment de determinades tasques a la concessionària. En segon lloc, el prospecte també fa esment a que el dret a compensació si la concessió acabava, la quantitat podia variar segons les circumstàncies en que la concessió finalitzés, i que en cap cas es garantitzava que es poguessin cobrir la totalitat de les obligacions amb els bonistes.

Cap d'aquests escenaris de risc per a la concessionària i els bonistes contemplats com a plausibles en el prospecte va acabar materialitzat en les decisions preses pel ministre José Manuel Soria en el RD 13/2014. Al contrari, aquest decret va apressar el pagament ja que una de les condicions de l'emissió de bons a complir per part de la concessionària era el compliment d'una data límit

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

per a l'inici de l'operació: el 30 de novembre de 2014. En cas contrari la concessionària havia d'avançar el pagament de la totalitat dels trams de deute acordats.

És evident, doncs, que coneixedor d'aquesta circumstància el ministre, actuant d'esquenes a l'interès públic, va provocar que ACS cobrés la milionària quantitat fins i tot amb anterioritat a la data límit prevista en el prospecte dels bons.

Les urgències en el pagament es van dur a terme desatenent les comprovacions que la pròpia sentència del Tribunal Suprem de 14 d'octubre de 2013 recomanava, i fent cas omís de totes les veus autoritzades que reclamaven no es fes el pagament automàtic de la compensació a l'empresa concessionària fins que es gaudís dels informes objectius necessaris per a determinar si estàvem o no davant d'un cas de "negligència greu o frau intencionat".

Malauradament, el deute i les pèrdues, doncs, han estat socialitzats, a càrrec d'ENAGAS es retornarien als bancs (al 4,27% d'interès) i es repercuteixen a la factura del gas dels usuaris durant 30 anys, per la qual cosa el deute total podria ascendir finalment a 4.700 milions d'euros.

El RDL 13/2014 imposava a Enagás Transporte, SAU, l'obligació de pagament a ESCAL UGS dels 1.350 milions, alhora que li atribuïa la titularitat d'un dret de cobrament per part del sistema gasista que havia de compensar el pagament de la indemnització. Traslladant el deute a ENAGAS, l'Estat s'estalviava haver d'incrementar el seu deute públic, que en aquella època superava en molt els límits imposats per Europa.

ENAGAS començaria a cobrar de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència a partir de la primera liquidació del sistema gasista corresponent a la facturació mensual per peatges d'accés i cànon meritats des de l'1 de gener de 2016 durant 30 anys. En cadascun d'aquests 30 anys, ENAGAS seria remunerada per un import fix més una taxa de retribució financera.

Per dur a terme el finançament d'aquest import, el 4 d'octubre de 2014, ENAGAS va optar per un procés obert de subhasta on les entitats financeres interessades podien adquirir aquests drets de cobrament contra el sistema gasista amb uns elevats interessos del 4,27%. D'aquesta manera, ENAGAS va revendre els drets de cobrament a les entitats adjudicatàries: Banc de Santander amb 688 milions, Caixabank amb 460 milions i Bankia amb 202 milions (un total de 1.350 milions).

Per altra banda, el decret deixava el magatzem en un indefinit i "innovador" estat d'hibernació, amb un manteniment anual necessari de l'ordre de 15 milions d'euros, facturats per ENAGAS, empresa encarregada pel RDL de l'administració i manteniment de les instal·lacions hivernades des de la paralit-

zació del projecte, com a gestor tècnic del sistema gasista espanyol i amb un 5% de participació estatal. En un nou despropòsit, la memòria del RDL 13/2014 justifica l'estat d'hibernació del magatzem així: *"la actual coyuntura de la demanda de gas no requiere de la incorporación de dicha infraestructura al sistema gasista, al menos en un horizonte de medio plazo"*.

Anualment, el Ministeri ha anat aprovant les ordres per les que s'establien els costos provisionals de manteniment i operativitat derivades de les obligacions indicades a l'article 3.2 del RDL 13/2014. Al 2014 es va pagar a ENAGAS a costa dels sistema gasista 1.592.873 €, i per a cadascun dels exercicis entre el 2015 i el 2018 es van pagar 15.718.229 € (un total de 64.465.789 €).

1.13. La sentència del Tribunal Constitucional del 2017

El Parlament de Catalunya, a instàncies del Grup Parlamentari d'ERC, va aprovar interposar un recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional contra el RDL 13/2014. Recurs que també va ser interposat pel Govern català i per més de 50 diputats del PSOE al Congrés. El 22 de desembre de 2017, com a resposta als recursos presentats, el TC va emetre sentència que declarava nuls i inconstitucionals els articles 4 a 6, així com l'article 2.2, la disposició addicional primera i la disposició transitòria primera del RDL 13/2014.

Malgrat que amb la sentència s'anul·lava la indemnització per considerar que no es van donar les raons d'audiència adduïdes per aprovar aquesta mesura, ni aquest real decret llei excepcional, no es va frenar la publicació al BOE dels cànon i peatges del magatzem de gas, tot carregant aquests sobre costos damunt dels consumidors, fins les sentències posteriors del Tribunal Suprem del novembre de 2018.

Posteriorment, i davant d'aquest fet, al maig del 2018, el Parlament català va presentar un incident d'execució davant el TC perquè fes efectiva la sentència sobre el Castor, sol·licitant un requeriment al Govern espanyol perquè "compleixi i apliqui" les mesures de responsabilitat patrimonial en base a la nul·litat del RDL que va fixar-ne la indemnització.

Els tres bancs adjudicatari dels drets de cobrament van començar a recuperar la inversió a l'abril del 2016, ingressant 6,7 milions mensuals, però aquests cobraments van ser interromputs per la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència al 31 de gener del 2018 després de la sentència del Tribunal Constitucional. Per tant, havien cobrat abans de la sentència tan sols 141 milions.

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	42253 24
N. T.	/12

El 6 d'abril de 2018, els tres bancs afectats van interposar una reclamació de responsabilitat patrimonial davant el Ministeri d'Indústria. El termini de resolució de la reclamació era de sis mesos, i al no haver-se resolt, el 21 de desembre de 2018, els tres bancs van interposar un recurs davant el Tribunal Suprem, sol·licitant el reconeixement del dret a la indemnització.

Arran de la sentència del Tribunal Constitucional, la patronal catalana CECOT va presentar recursos davant del Tribunal Suprem contra diverses de les mesures de l'Estat adreçades a carregar al sistema gasista els costos de manteniment del Castor i l'amortització de la indemnització.

El 7 de novembre de 2018, la Sala del Contenciós-Administratiu del Tribunal Suprem va estimar el recurs de CECOT contra l'Ordre IET/2445/2014 de 19 de desembre pel que s'establien els peatges i cànoncs associats a l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes, obligant al Govern espanyol a tornar 18 milions d'euros als consumidors de gas corresponents als cànoncs del 2014 i 2015. El 29 de novembre de 2018, la mateixa Sala torna a fallar a favor de CECOT contra l'Ordre IET/2736/2015, de 17 de desembre, esperant-se iguals resolucions per a les ordres del 2017 i del 2018.

Com a conseqüències d'aquestes dues sentències del Suprem, el Ministeri de Transició Ecològica va decidir recular i finalment va deixar fora de l'ordre anual de peatges i canons del sistema gasista per al 2019 els drets de cobrament d'ENAGAS que ja havien estat paralitzats per la CNMC a primers del 2018.

Arran d'aquesta decisió, ENAGAS va presentar el passat 27 de desembre de 2018 una reclamació de responsabilitat patrimonial contra l'Estat com a legislador en la que sol·licita la devolució dels costos per les seves tasques de manteniment i seguretat del magatzem subterrani de gas Castor, estimades en uns 65 milions des del 2014 quan se li va encomanar les tasques de manteniment i seguretat de les instal·lacions.

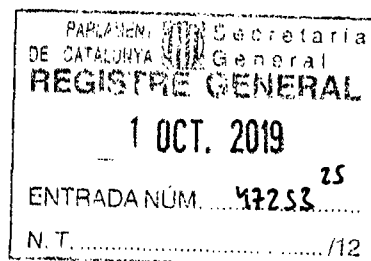
La segona sentència del Suprem que falla a favor de CECOT, a més a més, obliga a retornar la primera quota anual de 80,6 milions de retorn del crèdit de 1.350 milions, així com l'import en concepte de costos de manteniment per part d'ESCAL UGS entre el 3 d'octubre i el 30 de novembre de 2014 per 4,5 milions.

El passat 5 de juliol de 2019, el ple del Consell de la CNMC en complement de les sentències va aprovar vàries resolucions exigint el reintegrament al sistema de liquidacions del sector del gas natural de 209.721.751 euros per part d'ESCAL UGS, 34.553.812 euros per part d'ENAGAS, així com el corresponen al principal més interessos que les tres entitats financeres havien percebut com a conseqüència de la cessió dels drets de cobrament fins a la data de la sentèn-

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

cia del TC: 22.671.278 euros (BANKIA), 51.472.393,34 euros (CAIXABANK), 76.998.185 euros (Banc de Santander).

1.14. Decisió pendent sobre el desmantellament del Castor

Després de l'aturada del projecte, el RDL 13/2014 decreta al seu primer article que el Consell de Ministres podrà posar fi a la hibernació, prèvia valoració dels corresponents estudis tècnics. A tal fi, el Ministeri d'Energia, Turisme i Agenda Digital va encarregar un informe a un equip de set professors del Massachusetts Institute of Technology (MIT) i de la Universitat de Harvard en les disciplines de geomecànica, sismologia i geologia estructural. Els treballs van començar a l'octubre del 2015 però no van ser presentats pel Ministeri fins al 3 de maig de 2017. El dictamen postmortem liderat pels professors Ruben Juanes i John H. Shaw alertava que la posta en marxa del magatzem desestabilitzaria encara més la falla d'Amposta amb sismes de fins a 6,8 graus Richter. Corroborant, doncs, la relació entre la injecció de gas i els terratrèmols. Aquests estudis elaborats van situar un llindar de seguretat de pressió un 50% superior al calculat pel projecte per a ser considerat viable, dada que demostra en sí mateixa la negligència dels titulars de la concessió i dels seus supervisors.

El Ministeri, a partir de les conclusions de l'informe, va decidir no tornar a posar en funcionament el projecte Castor, i va anunciar el mateix 3 de maig de 2017 que estudiaria què fer amb la infraestructura. Després de més de 2 anys des de l'anunci, i després de 6 anys des de l'aturada del projecte, no hi ha cap decisió presa mentre que, com hem vist, el cost de mantenir les instal·lacions en hibernació es troben ja sobre els 65 milions d'euros, alhora que desmantellar-les en costarien també desenes de milions. Després de la sentència del TC, tan els Governos de Rajoy com de Sánchez, estan aplicant la tàctica del silenci administratiu esperant a que es pronuncien els jutges mentre la factura va pujant i la litigiositat creuada entre els actors afectats, Banc de Santander, Caixa-bank, Bankia, CNMC, ENAGÁS, ESCAL UGS, ACS, usuaris del sistema gasista afectats i ministeri arriba ja a extrems insostenibles.

Mentre, ENAGAS ha deixat de cobrar per dur a terme el manteniment i la vigilància de les instal·lacions, trobant-nos una situació preocupant davant la manca de recursos econòmics necessaris per dur a terme la correcta supervisió, operació i control de les instal·lacions que garantissin la seguretat per a les persones i el medi ambient.

1.15. L'assumpció pendent de responsabilitats

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	47253 ²⁶
N. T.	/12

Des de múltiples instàncies, a partir dels moviments sísmics del setembre i octubre de 2013, s'activen molts mecanismes per exigir l'esclariment de les causes i de les responsabilitats sobre un projecte que costarà a l'erari públic milers de milions, que ha provocat centenars de terratrèmols, que està farcit de decisions i tràmits que es poden considerar irregulars, arbitràries, injustes i amb risc per la seguretat i la salut pública, prioritzant l'interès particular de les empreses participants i contràries a l'interès general.

En detallem algunes d'aquestes iniciatives encaminades a l'esclariment de les causes i responsabilitats per estricte ordre cronològic:

- Arran dels moviments sísmics, al mes de setembre de 2014 la Plataforma en Defensa de les Terres del Sénia va lliurar al Síndic de Greuges més de 500 queixes en les quals s'assenyala la importància d'exigir responsabilitats a les administracions. Informes del Síndic de Greuges, ja des del novembre de 2014, reclamaven indemnització a les persones afectades, dictàmens independents a través de l'execució d'una auditoria tècnica, desmantellament del Castor, depuració de responsabilitats, entre d'altres, i sol·licitava a la Defensora del Poble Europeu que reclamés a la Comissió Europea la investigació d'ofici de l'actuació de l'Estat espanyol, en concret en el RD 13/2014 com un ajut d'estat prohibit pel Tractat fundacional de la Unió Europea.

- El Parlament de Catalunya, a instàncies del Grup Parlamentari d'ERC, va aprovar, primer sol·licitar el 12 de novembre de 2014 un dictamen previ al Consell de Garanties Estatutàries, i després, interposar un recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional contra el RDL 13/2014. Recurs que també va ser interposat pel Govern català i per més de 50 diputats del PSOE al Congrés, provocant la sentència del TC que declarava nuls i inconstitucionals alguns articles del RDL 13/2014, i que ha estat clau per al desenvolupament del projecte.

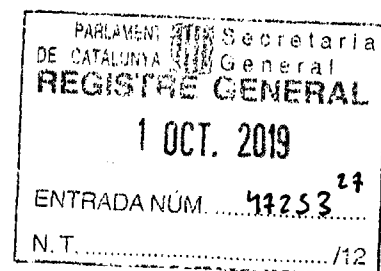
- A 26 de gener de 2015 es van incoar diligències prèvies per part del Jutjat d'Instrucció número 4 de Vinaròs, a denúncia de la Fiscalia de Medi Ambient, contra 18 persones físiques, tot i que més endavant es va ampliar a dues persones més, per presumpta prevaricació mediambiental i delictes contra el medi ambient en la tramitació de la concessió d'explotació del projecte Castor. Entre els investigats es troben càrrecs polítics i tècnics de l'administració de l'Estat, de l'IGME i vuit dels màxims directius d'ESCAL UGS. La causa va ser declarada complexa, ha estat sotmesa a diverses pròrrogues i ja han estat 4 els jutges que han passat per la causa. Des de diferents instàncies, s'ha reclamant mesures de reforç per completar i accelerar la investigació i la sentència.

- El 20 de març de 2015, el Ple del Parlament Europeu es pronuncià de forma crítica al paper del BEI i de la Comissió Europea en el projecte, els quals

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

van haver de donar també explicacions en reiterades ocasions davant de la Comissió d'Afers Econòmics i Monetaris del Parlament Europeu. El Parlament Europeu es pronuncia en els següents termes: *"Lamenta el paper del BEI i de la comissió en el projecte Castor amb una avaluació de riscos que no va prendre en consideració el risc d'augment de l'activitat sísmica vinculada a la injecció de gas, tot i l'existència d'estudis que alertaven clarament dels perills potencials de l'operació. Insta a la comissió i al BEI a que prenguin mesures a fi d'evitar que els ciutadans espanyols tinguin que abonar, bé mitjançant un dèficit públic més elevat, bé mitjançant l'augment dels costos de l'energia, 1.300 milions d'euros en compensacions. Demana a la comissió que segueixi les recomanacions del defensor del poble europeu i investigui si les decisions del Govern espanyol sobre Castor poden considerar-se ajudes d'estat."*

Al 2 de juliol del 2015, diverses entitats industrials i empresarials (CECOT, Consell Intertèxtil Espanyol, Centre Metal·lúrgic) van presentar una denúncia de caràcter administratiu davant la Comissió Europea (CE) per ajuts d'estat en contra del pagament dels 1.350 milions d'euros d'indemnització pel magatzem Castor per alterar la competitivitat. Aquesta mesura era entesa pels denunciants com un avantatge per a una empresa privada en concret al rebre aquesta una indemnització malgrat que la construcció de la infraestructura va ser fallida. S'entén aquesta com una mesura selectiva al gaudir d'un entramat jurídic diferent a altres concessions similars, que limitava la possibilitat d'entrar altres operadors en el sector i que no estava justificada per l'interès general. Després d'una llarga investigació, el 13 de gener de 2017, la Comissió Europea concloïa de forma preliminar que no es donaven suficients bases o raons per continuar amb una investigació.

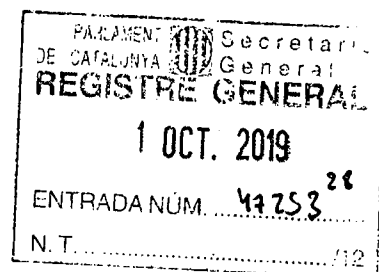
El 28 de juny de 2017, 39 senadors de diferents grups polítics van demanar al Senat la creació d'una Comissió d'Investigació sobre el Castor. El Ple del Senat va rebutjar-ne la creació de la Comissió amb els vots contraris del PP. Altres intents de constituir una comissió d'investigació va ser també frustrats en diverses ocasions.

El 6 de juny de 2018, a proposta dels grups parlamentaris d'ERC, Junts per Catalunya, Catalunya en Comú i la CUP, el Ple del Parlament de Catalunya va aprovar la creació d'una comissió d'investigació que ha vingut treballant des de l'11 d'octubre de 2018 fins a l'octubre del 2019.

El 25 de setembre de 2018, a petició del grup parlamentari de Podemos es va aprovar per pràctica unanimitat la creació d'una comissió d'investigació sobre el Castor al Congrés de Diputats. Malauradament, no es va activar fins al 22 de febrer de 2019, deu dies abans de la dissolució de la Cambra parlamentària.

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

La querella criminal, presentada davant l'Audiència Nacional el 27 de febrer de 2018 contra tots els ministres implicats i diferents representants de l'empresa promotora, va ser promoguda per la xarxa X-Net, l'Observatori del Deute i la Globalització i l'Institut de Drets Humans de Catalunya, i va ser el fruit de les conclusions del judici popular celebrat el 17 de juny de 2017. La querella pels delictes de prevaricació, frau a l'administració pública i malversació de fons públics va ser desestimada per l'Audiència Nacional, així com també va ser rebutjat el 30 de gener de 2019 el recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional per la vulneració del dret fonamental a la tutela judicial efectiva, fet que permetrà en el futur que la querella es pugui traslladar a instàncies europees.

Finalment recollirem amb cert detall per la seva rellevància l'informe del Síndic de Greuges de març de 2018, "Projecte Castor: bases per a una auditoria". L'informe ha estat participat pel Col·legi Oficial de Geòlegs de Catalunya, pel Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya i pel Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i compta amb la seva conformitat i suport tècnic.

L'informe posa de manifest les deficiències del projecte Castor *"en l'elaboració dels models de flux, dels models geomecànics i de l'anàlisi sísmica"*... *"es pot concloure que hi ha prou indicis, en totes i cadascuna de les fases d'avaluació geològica sobre la qual es fonamenta el projecte, d'irregularitats, insuficiències, errors i contradiccions que s'haurien d'investigar en una auditoria tècnica"*. *"L'auditoria tècnica hauria d'investigar tots els informes elaborats per a ESCAL UGS abans de la injecció de gas per estimar si amb les dades disponibles l'agost-setembre de 2013 es podia haver previst el que finalment va ocórrer, si es podien haver pres mesures per evitar els terratrèmols i, si aquest fos el cas, per què no es van executar aquestes mesures."* *"...per dilucidar si el Projecte Castor es podia considerar un projecte geològic tècnicament i econòmicament viable i robust o bé s'havia de qualificar com a especulació pseudocientífica."*

L'informe del Síndic conclou:

"De l'estudi dels informes a què s'ha tingut accés, se'n desprèn que hi ha prou indicis que els terratrèmols de setembre-octubre de 2013 originats als voltants de la plataforma Castor són el resultat final de la seqüència de decisions empresarials i tècniques preses per ESCAL UGS:

- Iniciar un projecte altament especulatiu des del punt de vista geològic i basat en unes previsions de recuperació de petroli impossibles de materialitzar,

- Elaborar un model geològic del magatzem amb uns paràmetres extraordinaris sense una base objectiva comprovable,

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	43253 ²⁹
N. T.	/12

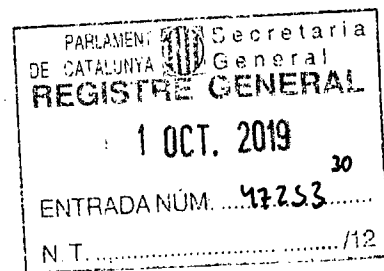
- Estimar unes pressions de fractura de la roca segell superoptimistes quan les dades apuntaven a escenaris molt més conservadors, que han estat confirmats en injectar gas.”

I acaba amb una explicació tècnica coincident amb la majoria d'informes emesos al respecte: “La injecció de cabals excessius de gas per a un magatzem amb paràmetres molt més modestos del que va estimar ESCAL UGS van desembocar en el desenvolupament de sobrepressions excessives. Aquestes sobrepressions van poder fracturar la roca segell i donar lloc a fuites de gas i petroli, que en entrar a la falla d'Amposta van causar-ne la desestabilització i el moviment. El moviment de la falla d'Amposta, al final de la seqüència d'esdeveniments descrita, és el que desencadena la sèrie de terratrèmols els últims dies de setembre i primers d'octubre de 2013.”

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

2. CONCLUSIONS

Conclusió 1

Denunciem que per a dur a terme el projecte Castor va ser necessària la concertació i la connivència dels principals responsables de les polítiques energètiques i d'infraestructures del Govern espanyol del període 2000-2014 que va facilitar cada un dels actes administratius per a que fos possible, prenent decisions que es poden considerar irregulars, arbitràries, injustes i amb risc per la seguretat i la salut pública, prioritzant l'interès particular de les empreses participants i contràries a l'interès general.

Conclusió 2

Constatem que, tal i com recull el Síndic de Greuges, l'afectació causada pel projecte Castor als ciutadans dels municipis veïns és inqüestionable, i no només des del punt de vista de la inseguretat i sensació de perill real derivada dels terratrèmols patits als mesos de setembre i octubre de 2013, amb sismes d'intensitat de fins a 4,2 de l'escala Richter, i dels danys materials que ha comportat en alguns casos, sinó també dels anys d'angoixa i preocupació dels ciutadans de les Terres del Sénia en veure que s'estava tramitant un projecte sobre el qual hi havia la certesa, basada en informes tècnics, de risc sísmic.

Conclusió 3

Requerim al Govern de l'Estat que es donin resposta i s'atenguin als danys materials i morals dels veïns i institucions públiques afectades. També al Govern de la Generalitat que presti un servei d'assessorament i de suport als afectats perquè s'acompanyin les reclamacions que es troben en curs.

Conclusió 4

Constatem que del contingut de les compareixences dels experts en geologia i dels informes tècnics aportats, no hi ha cap dubte que els moviments sísmics ocorreguts durant el 2013 al Maestrat i a les Terres de l'Ebre van ser provocats per la injecció de gas al magatzem subterrani Castor.

Conclusió 5

Constatem que l'empresa concessionària ESCAL UGS i el conjunt de l'administració de l'Estat van fer cas omís de tots els advertiments i antecedents de risc sismològic induït a l'entorn de la falla tectònica Amposta.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
1 OCT. 2019	
ENTRADA NÚM.	47253 34
N.T.	/12

Conclusió 6

Instem al Govern de l'Estat espanyol a emprendre les mesures necessàries per tal de recuperar les indemnitzacions i costos que es van pagar indegudament a l'empresa promotora del projecte Castor, ESCAL UGS.

Conclusió 7

Considerem que l'administració de l'Estat i els respectius governs que han participat en la tramitació del projecte Castor han vulnerat els principis del dret administratiu d'objectivitat, publicitat, igualtat i concurrència. Les adjudicacions han estat fetes amb una concurrència efectiva extremadament restrictiva.

Conclusió 8

De la mateixa manera, considerem que també han estat expressament vulnerats per part de l'administració de l'Estat i els respectius governs els principis de participació pública i de facilitar l'accés a la informació. Han estat sistemàtiques les limitacions a la participació de les administracions catalanes, ajuntaments i al propi Govern de Catalunya, arribant-se a manipular els límits marítims, així com ha estat norma la manca d'acceptació de la participació dels moviments socials i ciutadans durant tota la tramitació.

Conclusió 9

Constatem que els costos previstos per al projecte (250 milions d'euros al 2003) es van incrementar exponencialment amb el temps, i l'administració de l'Estat no va aplicar mecanismes de control eficients, aplicant per altra banda mètodes retributius i sistemes d'auditoria de costos per a les instal·lacions de transport, regasificació i emmagatzematge subterrani que ni són eficients ni incentiven el control i l'optimització de costos.

Conclusió 10

Constatem que, tal i com afirmava la Comissió Nacional d'Energia (CNE), la manca de concurrència efectiva per al desenvolupament del projecte feia inviable valorar l'adequació econòmica del cost dels serveis subcontractats a ACS o a altres empreses del propi grup.

Conclusió 11

Denunciem que ESCAL UGS va preparar un concurs a mida perquè s'adjudiqués la construcció de la planta a ACS. La CNE destaca que no hi va haver un sistema transparent d'adjudicació, ni altres ofertes, i ho qualifica

d'“autoadjudicació” sense preu fixat. ESCAL UGS va esdevenir un instrument dirigit i controlat per ACS i la seva xarxa empresarial i d'interessos econòmics.

Conclusió 12

Denunciem que va ser el mateix Govern de l'Estat qui mitjançant el RD 1383/2011, de 7 d'octubre, que modificava un dels apartats del títol habilitant de la concessió, el RD 855/2008, va ampliar el marge de la inversió en el projecte Castor de 750 a 1.273 milions d'euros.

Conclusió 13

Reprovem la manca de rigor, de recursos tècnics, de transparència i de defensa de l'interès general de les autoritats dels ministeris competents en matèria d'indústria, d'energia i de medi ambient de l'Estat espanyol en el decurs del desenvolupament del projecte Castor.

Conclusió 14

Constatem que els informes emesos amb caràcter previ per part de l'Institut Geològic i Miner (IGME) van ser incapaços de detectar les greus deficiències tècniques dels estudis i projectes presentats per l'empresa promotora ESCAL UGS.

Conclusió 15

Reprovem també la manca de capacitació tècnica i rigor, de responsabilitat social i ambiental de l'empresa concessionària ESCAL UGS.

Conclusió 16

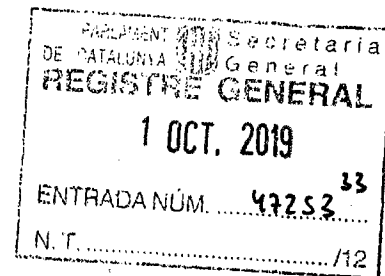
Constatem que el paper del Banc Europeu d'Inversions ha estat clau per tal de poder finançar en projecte Castor, i que els seus mecanismes d'avaluació de riscos van resultar del tot incompetents. El BEI va aprovar el finançament d'un projecte tècnicament insostenible, impulsat per un empresa sense experiència en el sector, i que s'allunya dels objectius ambientals de la pròpia Unió Europea. La “Project Bond Initiative” desenvolupada per la Comissió Europea i el BEI, que serví per finançar el projecte Castor, no entra a valorar les clàusules de les concessions, sent aquestes responsabilitat dels estats membres.

Conclusió 17

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

Denunciem que ESCAL UGS i ACS desenvolupen un projecte de gran risc tècnic sense assumir pràcticament riscos de caràcter econòmic ni aportacions econòmiques (contràriament al que determina la legislació espanyola d'hidrocarburs) com a conseqüència de la cobertura del BEI, mitjançant l'emissió dels "project bonds", en primera instància, i del RDL 13/2014, posteriorment, traslladant el deute i les pèrdues a ENAGAS i a la factura del gas dels usuaris durant 30 anys.

Conclusió 18

Reconeixem la tasca de defensa dels interessos públics i de la ciutadania per part de l'ajuntament d'Alcanar, de la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sénia i dels promotors de la querella ciutadana "Cas Castor".

Conclusió 19

Mostrem el reconeixement i donem suport a l'Informe emès pel Síndic de Greuges el març del 2018 i les seves conclusions, així com també creiem necessària la seva petició de dur a terme una auditoria tècnica que permeti esbrinar l'abast dels dèficits detectats en la construcció de les instal·lacions del magatzem de gas i reclamar-ne les possibles responsabilitats, determinant si ens trobem davant d'un cas de dol o negligència, o de mala fe – si l'empresa ja hagués estat conscient de la inviabilitat tècnica del projecte amb anterioritat als terratrèmols-.

Conclusió 20

Reprovem la no assistència a la Comissió d'Investigació del Projecte Castor al Parlament de Catalunya d'alguns dels màxims responsables de l'administració de l'Estat, durant el mandat dels quals es va desenvolupar el projecte Castor.

Conclusió 21

Considerem pertinent impulsar les modificacions legislatives que permetin la participació amb plenitud de drets de les administracions públiques en les tramitacions administratives quan l'impacte ambiental i social de l'actuació afecti al territori del qual n'és competent, tot i no estar ubicada en el seu territori d'actuació.

Conclusió 22

Requerim al Govern de Catalunya que procedeixi a reclamar al Govern espanyol que es deixi sense efectes la correcció d'errades del Reial decret 638/2007, de

18 de maig, de les capitanies marítimes i els districtes marítims, publicada al BOE del 5 de març de 2008 pel Ministeri de Foment.

Una correcció d'errades que a efectes pràctics duia a terme un canvi competencial sobre la plataforma marítima del projecte Castor entre la Generalitat valenciana i la catalana, alhora que restringia la capacitat de participació en la tramitació del projecte d'aquesta darrera.

Conclusió 23

Considerem que cal dur a terme una revisió crítica dels mecanismes de planificació dels sectors de l'electricitat i del gas que van portar a realitzar durant la dècada del 2000 previsions molt allunyades de la realitat i dels objectius ambientals aprovats per les diferents instàncies internacionals. No té cap sentit continuar invertint en promoure el consum de combustibles fòssils quan les mesures de lluita contra el canvi climàtic ens obliguen a avançar decididament cap a les energies renovables.

Conclusió 24

Constatem que les polítiques impulsades per part dels diferents governs espanyols d'impuls de grans infraestructures gasistes d'un elevat cost, que avui han quedat infrautilitzades, han convertit el sistema gasista espanyol en deficitari i car per al consumidor. De fet, el propi RD 13/2014 justifica l'estat d'hibernació del magatzem Castor en el fet que *"l'actual conjuntura de la demanda de gas no requereix de la incorporació d'aquesta infraestructura al sistema gasista"*.

Conclusió 25

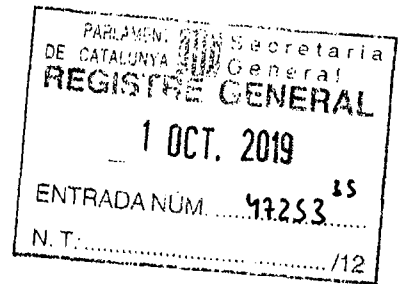
Considerem que la informació pública del 2 d'agost de 2007 de la concessió a ESCAL UGS per a *"l'explotació d'un magatzem de gas natural submarí davant la costa de Castelló"* per part de la Subdelegació del Govern a Castelló va vulnerar volgutament els drets de participació i de transparència propis per a un tràmit d'aquesta complexitat.

Conclusió 26

Reprovem que l'ordre, de 27 de desembre de 2012 aprovada pel Ministre José Manuel Soria que modificava els mecanismes de la retribució dels magatzems subterranis de gas natural ampliant el període de renúncia a la concessió de cinc a vint-i-cinc anys, fos aprovada ad-hoc perquè ESCAL UGS pogués optar a la renúncia i a la posterior indemnització.

PARLAMENT DE CATALUNYA
Grup Parlamentari Republicà

Conclusió 27

Considerem que la Secretaria d'Estat del Canvi Climàtic del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí va actuar de mala fe fragmentant la tramitació del gasoducte de connexió del sistema gasista amb la planta marítima del Castor amb la finalitat d'evitar l'avaluació d'impacte ambiental (23 de novembre de 2009), tramitació que tan l'Audiència Nacional com el Tribunal Suprem van anul·lar.

Conclusió 28

Considerem altament preocupant que la llicència municipal d'obres de la planta terrestre fos atorgada per l'Ajuntament de Vinaròs només 5 dies després de la seva sol·licitud, un 28 de desembre de 2009. Llicència que fou declarada nul·la al gener del 2015 pel jutjat contenciós administratiu número 2 de Castelló, ja que els terrenys en la que es va construir la planta no eren urbanitzables.

Conclusió 29

Denunciem el cúmul de despropòsits que se'n deriven de l'aprovació i aplicació del RDL 13/2014, de 3 de octubre, pel que s'adopten mesures urgents en relació amb el sistema gasista i la titularitat de centrals nuclears.

La decisió per part del Govern de l'Estat de dur a terme aquest procediment mitjançant un reial decret llei, quan la concessió va ser atorgada per un reial decret, evidenciava possiblement la voluntat de l'administració espanyola d'evitar que el seu contingut fos recorregut per la via del contenciós administratiu i es pugues bloquejar la indemnització via judicial.

En primer lloc, el Govern de l'Estat va pagar abans de disposar dels informes objectius necessaris per a determinar si estàvem o no davant d'un cas de «negligència greu o frau intencionat».

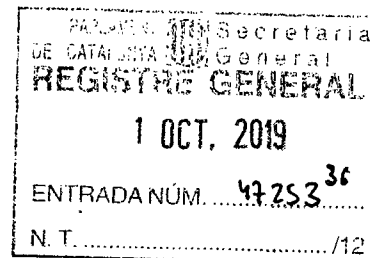
En segon lloc, el càlcul del valor net de la inversió (criteri indemnitzatori previst en el RDL 13/2014) va ser fixat per una auditoria privada encarregada per la pròpia empresa concessionària, valor que el Govern no va contrastar suficientment.

En el moment de publicar-se al BOE l'ordre de pagament, no es complien cap dels dos requisits que el RD 855/2008, de 16 de maig, exigia. Quan l'empresa ESCAL UGS presenta la renúncia, que probablement no hauria d'haver estat mai acceptada, les instal·lacions ni estaven operatives ni l'explotació comercial havia començat encara.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

Per altre costat, el Govern de l'Estat, en el reial decret llei, fixa el termini de pagament en funció dels interessos de l'empresa concessionària, evitant superar el 30 de novembre de 2014, data fixada en les condicions de l'emissió dels bons. Urgència que, la sentència del Tribunal Constitucional de 22 de desembre de 2017, va considerar com a injustificada.

Les urgències en el pagament es van dur a terme desatenent les comprovacions que la pròpia sentència del Tribunal Suprem de 14 d'octubre de 2013 recomanava, i fent cas omís de totes les veus autoritzades que reclamaven no es fes el pagament automàtic de la compensació a l'empresa concessionària fins que es gaudís dels informes objectius necessaris per a determinar si estàvem o no davant d'un cas de "negligència greu o frau intencionat".

Conclusió 30

Denunciem l'extrema gravetat del fet que ni el Consell General del Poder Judicial ni el Ministeri de Justícia hagin dotat a l'oficina judicial del Jutjat d'Instrucció número 4 de Vinaròs dels recursos humans i tècnics adients per a poder avançar de forma urgent i definitiva en la conclusió del procediment penal en curs. Un procediment que des de primers del 2015 investiga a 18 persones per presumpta prevaricació mediambiental i delictes contra el medi ambient.

Conclusió 31

Considerem que el Govern espanyol ha de fer efectiu el desmantellament de les instal·lacions del Castor garantint la seguretat mediambiental i ciutadana així com també amb la màxima transparència en tots els tràmits per dur-lo a terme. El cost del desmantellament del Castor en cap cas s'ha de fer en diners públics, havent-se d'assumir per part d'ESCAL UGS com a constructora i explotadora del magatzem de gas i responsable principal d'aquest projecte fallit.

Conclusió 32

Denunciem la manca de recursos econòmics per dur a terme la correcta supervisió, operació i control de les instal·lacions hivernades que garantissin la seguretat per a les persones i el medi ambient, des de que la CNMC va deixar de pagar a ENAGAS per aquestes tasques.

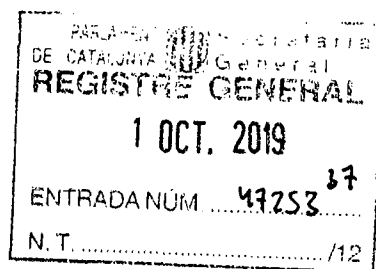
Conclusió 33

Considerem la necessitat de desenvolupar un seguiment de les conclusions d'aquesta Comissió d'Investigació, tan a nivell del Govern de Catalunya, com a

PARLAMENT DE CATALUNYA

Grup Parlamentari Republicà

nivell parlamentari, pel mateix Síndic de Greuges, o per altres administracions locals afectades directament pel futur del projecte.

Palau del Parlament, 30 de setembre de 2019

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

J. Lluís Salvado i Tenesa
Diputat del GP ERC

Irene Fornós Curto
Diputada del GP ERC

